

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST DLA WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

Wprowadzenie

- Obecnie obowiązek sporządzania wojewódzkiego programu usuwania wyrobów zawierających azbest nie wynika z ustawy (jak to jest w przypadku innych planów i programów, np. ochrony powietrza, ochrony środowiska, ochrony środowiska przed hałasem czy planu gospodarki odpadami), lecz z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, który nie ma charakteru aktu prawa powszechnie obowiązującego.

Wprowadzenie

- „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego” przyjęto uchwałą Nr XXVIII/389/08 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27.10.2008 r.
- „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego” przyjęty uchwałą Nr XXXVII/889/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 23.10.2017 r. jest aktualizacją programu z 2008 r.

Wyżej wymienione Programy są spójne z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” z 2010 r.

Cele Programu:

GŁÓWNY CEL PROGRAMU: Określenie działań prowadzących do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa wielkopolskiego poprzez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwianie.

- Pozostałe cele Programu to:
- ocena Programu realizowanego w latach 2009-2016,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju oraz kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Regulacje prawne:

- **USTAWA z dnia 19 czerwca 1997 r.
o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest**
  - do 28 września 1998 r. zakończono produkcję płyt
azbestowo-cementowych
  - od 28 marca 1999 r. obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami
go zawierającymi

Co to jest azbest?

- Azbest należy do materiałów z grupy krzemianów o włóknistej budowie – uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i/lub sodu.
- Cechy charakterystyczne:
  - duża wytrzymałość na rozciąganie, elastyczność;
  - odporność na działanie czynników chemicznych i fizycznych;
  - niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne;
  - mrozoodporność, duża odporność na działanie wysokich temperatur i niepalność (dopiero w temp. ponad 700°C włókna azbestowe nieodwracalnie tracą elastyczność i zaczynają się kruszyć).

Zastosowanie azbestu

Pokrycia dachowe,
rury,
elementy ścienne

wysokie kominy, chłodnie
kominowe, wentylatory,
izolacje tras
ciepłowniczych

Elementy samochodowe – np. uszczelki,
elementy cierne w sprzęgłach i hamulcach,
izolacja urządzeń grzewczych w tramwajach

PRZEMYSŁ LOTNICZY,
STOCZNIOWY,
CHEMICZNY

INNE – tkaniny, odzież,
płytki PCV, uszczelki,
płyty pilśniowe

Szkodliwość azbestu

Zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020, poz. 2289) azbest jest substancją o działaniu rakotwórczym

- niebezpieczny w trakcie wdychania włókien uwolnionych w powietrzu (włókna zawarte są również w wodzie);
- znaczenie ma średnica włókien (cieńsze łatwiej wnikają do płuc – największe zagrożenie – pon. 3 μm);
- pierwsze objawy chorobowe mogą ujawnić się nawet po 50 latach od pierwszej ekspozycji na ich działanie,
- Narażenie zawodowe może powodować choroby układu oddechowego – pylica azbestowa, zmiany opłucnej, rak płuc, międzybłoniak opłucnej i otrzewnej (może być również przyczyną nowotworów krtani, żołądka i jelit, trzustki, jajnika, chłoniaków).

Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego na dzień 04.05.2021 r. [Mg]

powiat	Zinventaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
chodzieski	17 268, 656	11 924, 845	5 343, 811	807, 843	529, 314	278, 530	16 460, 813	11 395, 531	5 065, 282
czarnkowsko-trzcianecki	12 805, 020	10 504, 364	2 300, 656	2 182, 666	1 953, 700	228, 966	10 622, 354	8 550, 664	2 071, 690
gnieźnieński	38 688, 693	36 059, 558	2 629, 135	6 672, 731	6 374, 501	298, 230	32 015, 962	29 685, 057	2 330, 905
gostyński	32 018, 921	26 691, 339	5 327, 583	5 022, 256	4 777, 224	245, 032	26 996, 666	21 914, 115	5 082, 551
grodziski	11 241, 460	8 800, 713	2 440, 747	1 222, 591	1 162, 452	60, 139	10 018, 869	7 638, 261	2 380, 608
jarociński	15 274, 054	12 665, 918	2 608, 136	723, 524	483, 220	240, 304	14 550, 531	12 182, 698	2 367, 832
kaliski	38 540, 904	38 059, 057	481, 847	5 853, 913	5 775, 960	77, 953	32 686, 992	32 283, 097	403, 895
kępiński	11 193, 409	10 963, 753	229, 656	3 109, 268	3 050, 721	58, 547	8 084, 141	7 913, 032	171, 109
kolski	47 982, 951	44 052, 861	3 930, 090	6 088, 713	6 031, 267	57, 446	41 894, 238	38 021, 594	3 872, 644
koniński	65 417, 873	61 781, 232	3 636, 641	6 798, 625	6 736, 089	62, 536	58 619, 248	55 045, 144	3 574, 105
kościański	10 216, 903	6 777, 537	3 439, 366	473, 625	327, 656	145, 968	9 743, 278	6 449, 881	3 293, 397
krotoszyński	20 745, 017	19 650, 011	1 095, 006	2 429, 789	2 352, 203	77, 586	18 315, 227	17 297, 807	1 017, 420
leszczyński	14 556, 681	11 202, 843	3 353, 838	1 013, 238	705, 536	307, 701	13 543, 444	10 497, 307	3 046, 137
międzychodzki	14 601, 372	12 506, 311	2 095, 062	1 429, 961	1 327, 679	102, 283	13 171, 411	11 178, 632	1 992, 779
nowotomyski	13 808, 948	11 536, 846	2 272, 102	1 506, 216	1 303, 447	202, 769	12 302, 732	10 233, 399	2 069, 333
obornicki	13 538, 786	11 285, 461	2 253, 325	1 870, 774	1 771, 795	98, 980	11 668, 011	9 513, 666	2 154, 345
ostrowski	35 508, 773	28 650, 497	6 858, 277	7 982, 242	5 475, 218	2 507, 024	27 526, 532	23 175, 279	4 351, 253
ostrzeszowski	17 339, 122	15 147, 973	2 191, 149	886, 955	874, 428	12, 526	16 452, 167	14 273, 544	2 178, 623

Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego na dzień 04.05.2021 r. [Mg]

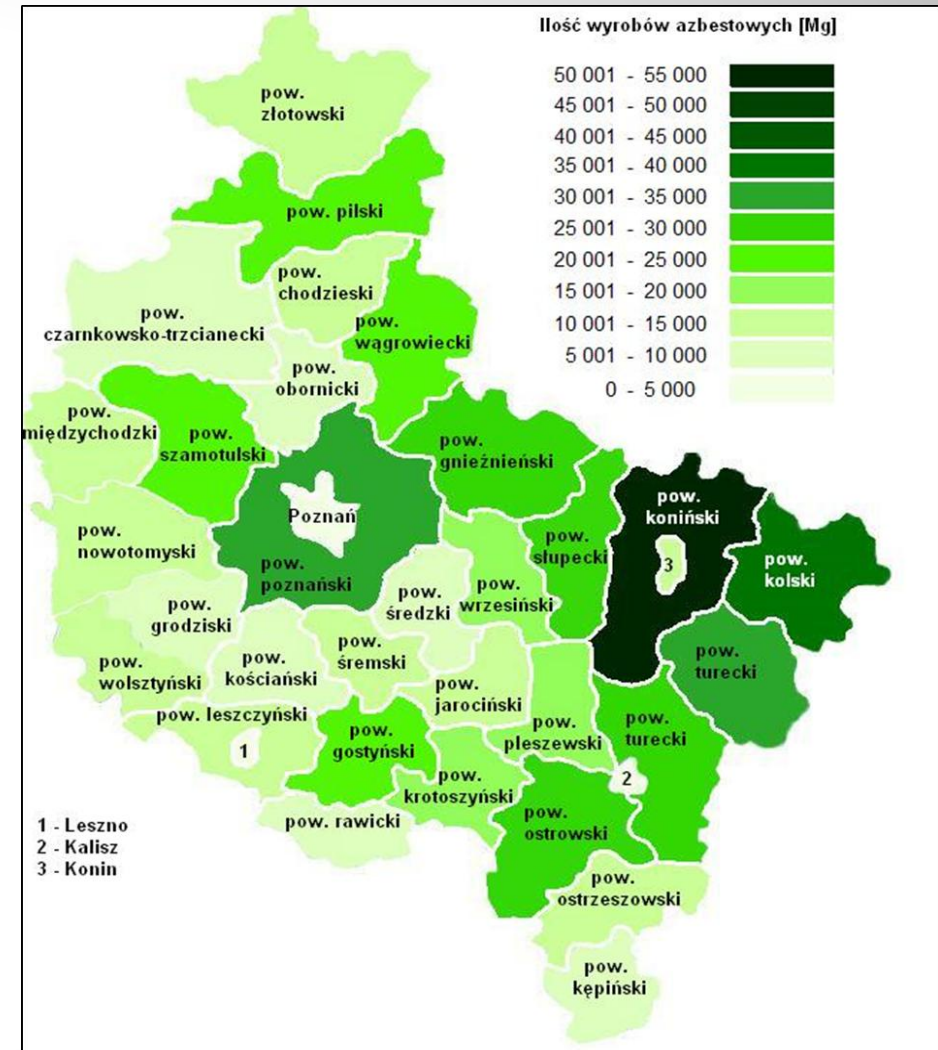
piłski	27 108 ,176	22 207, 067	4 901, 110	3 400, 449	3 028, 845	371, 604	23 707, 728	19 178 222	4 529 506
pleszewski	23 216, 702	20 445, 980	2 770, 721	2 271, 477	2 239, 892	31, 585	20 945, 225	18 206, 088	2 739, 136
poznański	40 889, 504	32 972, 673	7 916, 831	10 559, 071	9 660, 231	898, 840	30 330, 734	23 312, 742	7 017, 991
rawicki	13 457, 551	11 498, 437	1 959, 114	1 038, 675	708, 410	330, 265	12 418, 876	10 790, 027	1 628, 849
słupecki	48 273, 140	45 895, 018	2 378, 122	7 683, 472	7 569, 963	113, 509	40 589, 668	38 325, 055	2 264, 613
szamotulski	30 191, 978	24 904, 585	5 287, 393	2 844, 506	2 511, 059	333, 448	27 347, 471	22 393, 526	4 953, 946
średzki	12 019, 324	9 971, 732	2 047, 592	1 274, 200	1 166, 986	107, 214	10 745, 124	8 804, 746	1 940, 378
śremski	16 516, 230	13 775, 959	2 740, 271	2 299, 671	2 016, 368	283, 303	14 216, 560	11 759, 591	2 456, 968
turecki	43 550, 981	35 243, 583	8 307, 398	7 480, 365	4 577, 752	2 902, 613	36 070, 616	30 665, 831	5 404, 785
wągrowiecki	29 087, 936	24 202, 999	4 884, 937	3 603, 233	3 446, 303	156, 930	25 484, 703	20 756, 696	4 728, 007
wolsztyński	15 821, 785	14 783, 651	1 038, 134	3 595, 831	3 590, 177	5, 654	12 225, 954	11 193, 474	1 032, 480
wrzesiński	21 011, 662	18 670, 926	2 340, 736	2 339, 470	2 140, 667	198, 803	18 672, 192	16 530, 260	2 141, 933
złotowski	19 348, 641	15 355, 451	3 993, 190	4 097, 704	3 563, 976	533, 728	15 250, 937	11 791, 475	3 459, 462
Kalisz	2 112, 622	1 207, 955	904, 666	679, 073	454, 990	224, 082	1 433, 549	752, 965	680, 584
Konin	13 270, 540	2 941, 506	10 329, 034	1 409, 257	1 141, 644	267, 612	11 861, 284	1 799, 862	10 061, 421
Leszno	1 188, 936	368, 015	820, 921	463, 300	219, 325	243, 975	725, 636	148, 690	576, 946
Poznań	5 625, 667	104, 339	5 521, 328	558, 446	37, 872	520, 574	5 067, 222	66, 467	5 000, 755

Łączny bilans wyrobów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego na dzień 04.05.2021 r. [Mg]

	osoby fizyczne	osoby prawne	razem
Zinwentaryzowane	672 810, 996	120 627, 924	793 438, 920
Unieszkodliwione	99 086, 871	12 586, 257	111 673, 128
Pozostałe do unieszkodliwienia	573 724, 426	108 041, 666	681 766, 092

Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego

- Największa ilość wyrobów azbestowych w województwie wielkopolskim występuje we wschodniej i środkowej części. W powiatach: konińskim, słupeckim, kolskim, tureckim, poznańskim, gnieźnieńskim, kaliskim, i ostrowskim.

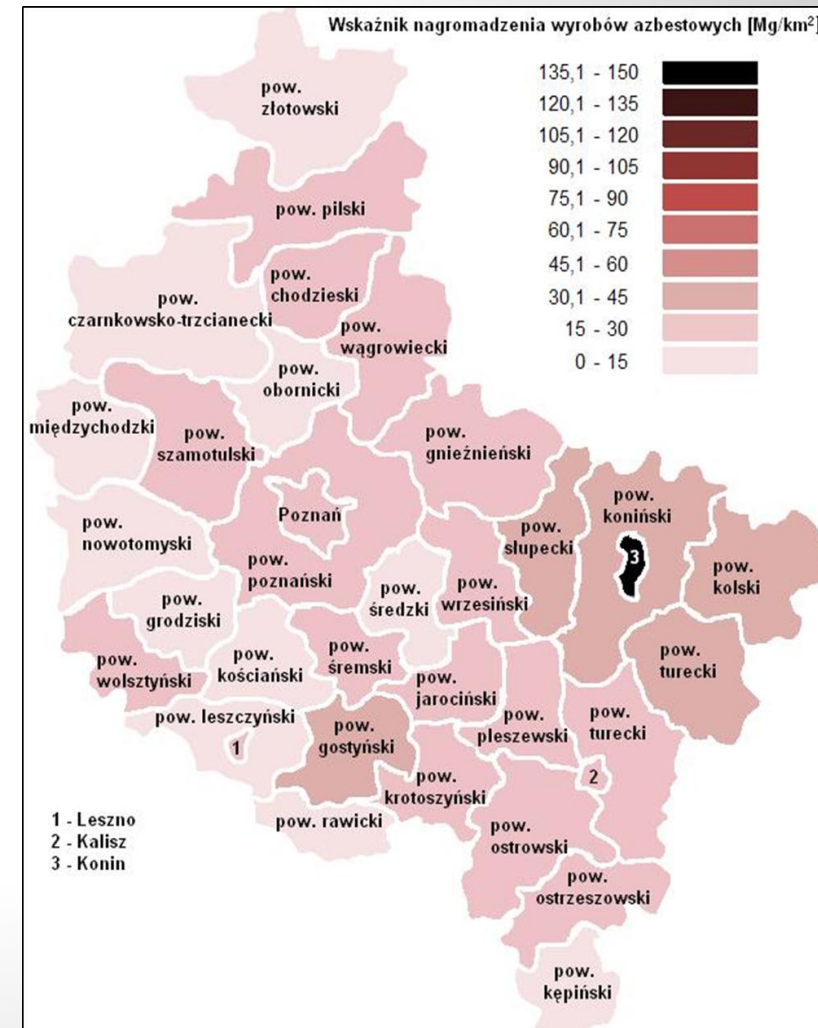

Źródło: opracowanie Ekolog - na podstawie Bazy Azbestowej (stan na 31.07.2017 r.)

Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego

- Nagromadzenie wyrobów azbestowych w województwie wielkopolskim [Mg/km²].

Źródło: opracowanie - Ekolog na podstawie Bazy Azbestowej (stan na 31.07.2017 r.)

Unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest

- Jediną powszechnie stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na specjalnie w tym celu wyznaczonym składowisku odpadów niebezpiecznych.
- Aktualnie w województwie wielkopolskim funkcjonuje tylko jedno składowisko odpadów przeznaczone do składowania odpadów zawierających azbest.
- Składowisko to mieści się w Koninie i jest prowadzone przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Sulańska 11, 62-510 Konin.
- Jego całkowita pojemność wynosi 125 000 m³. Większość tej pojemności jest już wykorzystana.

Plany dotyczące kolejnych składowisk odpadów zawierających azbest

- Jak wynika z wcześniejszych zestawień pojemność składowiska w Koninie jest daleko niewystarczająca w stosunku do potrzeb całego województwa. W związku z tym planuje się utworzenie kolejnych składowisk, na których można by składować odpady zawierające azbest. Obecny „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym” przewiduje powstanie następujących składowisk odpadów azbestowych:
  - - w miejscowości Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin, prowadzone przez ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu, Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin – o pojemności 75 000 m³, planowany rok zakończenia budowy: 2022
  - - w miejscowości Genowefa, 62-540 Kleczew prowadzone przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Rzemieślnicza 21 62-540 Kleczew – o pojemności 50 000 m³, planowany rok zakończenia budowy: 2022
  - - w miejscowości Biadaszki, gmina Odolanów prowadzone przez F.H.U Perz Elżbieta, ul. Odolanowska 105, 63-400 Ostrów Wlkp.

Harmonogram realizacji Programu...

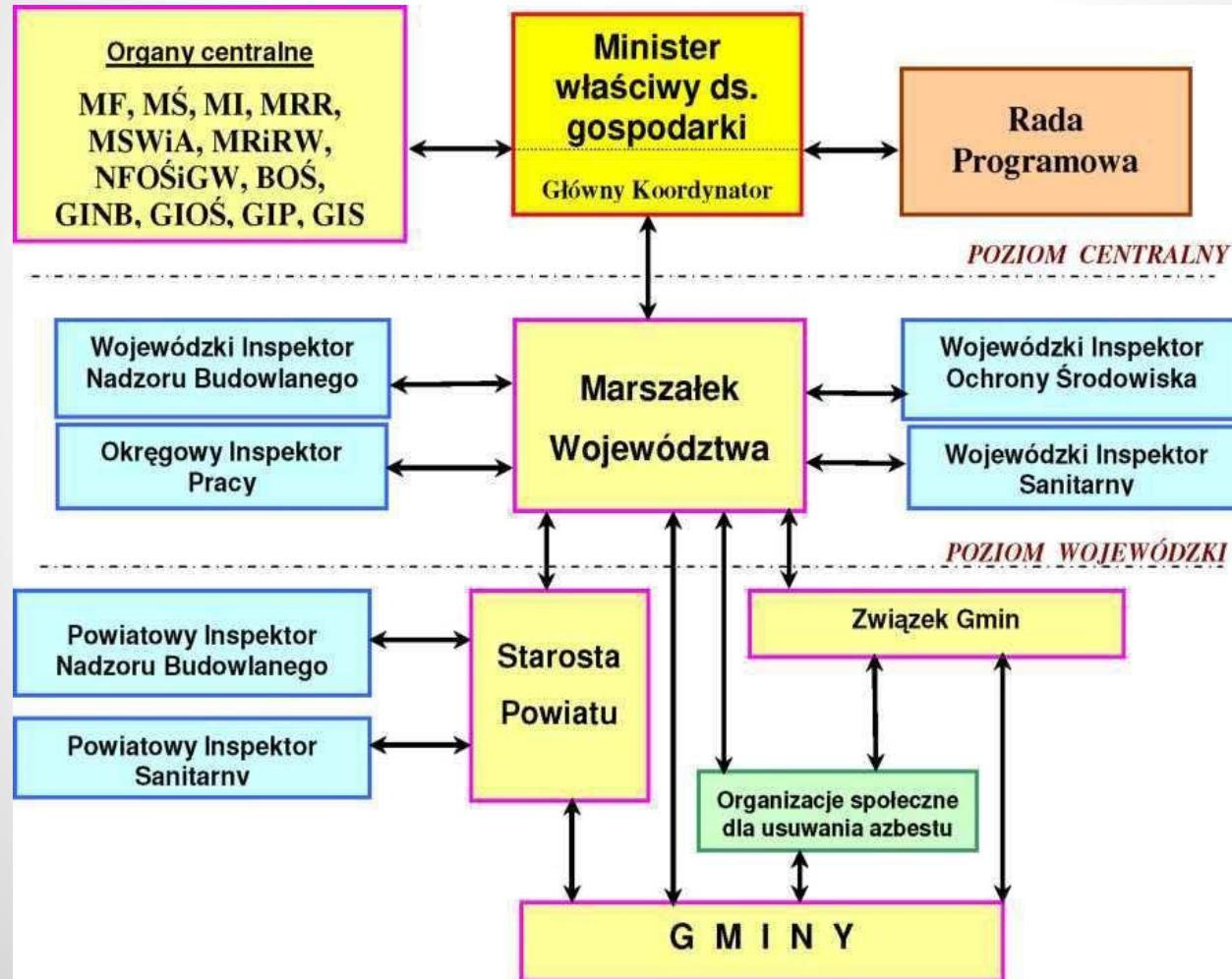
- Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych przedstawia tabela poniżej:

Zadanie	Jednostka realizująca	Lata realizacji
Zadania inwestycyjne		
Usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu województwa wielkopolskiego	Właściciele obiektów	do 2032
Zadania pozainwestycyjne		
Przekazywanie przez gminy informacji o ilości i miejscu występowania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa wielkopolskiego	Wójt, Burmistrz, Prezydent miasta	do 2032
Opracowanie i aktualizacja gminnych, powiatowych i wojewódzkiego programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina, Powiat, Województwo Wielkopolskie	do 2032
Zintensyfikowanie kontroli i sukcesywne likwidowanie „dzikich” wysypisk odpadów azbestowych	Wójt, Burmistrz, Prezydent miasta	do 2032
Działania edukacyjno-informacyjne o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest	Jednostki samorządowe, Jednostki koordynujące, Organizacje ekologiczne	do 2032
Monitoring realizacji programu usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest	Samorząd Województwa	do 2032

Szacunkowe koszty

Zestawienie kosztowo-ilościowe	Jednostka	Lata	
		2017-2022	2023-2032
Przewidziana do usunięcia ilość płyt azbestowo-cementowych (eksploatowana przez osoby fizyczne i prawne)	m ²	19 393 008,75	23 402 566,25
Przewidziana do usunięcia masa rur i złączy azbestowych (eksploatowana przez osoby fizyczne i prawne)	Mg	19 299,23	23 587,95
Koszt usunięcia płyt			
Ilość płyt azbestowo-cementowych	m ²	19 393 008,75	23 402 566,25
Koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych	tys. zł	319 984,64	391 092,34
Łącznie w latach 2017-2032		711 076,99	
Koszt usunięcia rur			
Masa rur i złączy azbestowych	Mg	19 299,23	23 587,95
Koszt usunięcia rur i złączy azbestowych	tys. zł	96 496,16	117 939,75
Łącznie w latach 2017-2032		214 435,92	
Koszt nowego pokrycia dachowego			
Koszt materiału i usługi	tys. zł	1 551 440,70	1 896 205,30
Łącznie w latach 2017-2032		3 447 646,00	
Koszt wymiany rurociągu			
Koszt wymiany rur i złączy	tys. zł	192 992,32	235 879,51
Łącznie w latach 2017-2032		428 871,83	
Ogólne koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest			
Koszty w poszczególnych okresach realizacji programu	tys. zł	416 480,80	509 032,09
Łącznie w latach 2016-2032		925 512,89	
Ogólne koszty wymiany wyrobów zawierających azbest			
Koszty w poszczególnych okresach realizacji programu	tys. zł	1 744 433,02	2 132 084,80
Łącznie w latach 2017-2032		3 876 517,82	
RAZEM (koszty usunięcia i wymiany wyrobów zawierających azbest)	tys. zł	4 802 030,73	

Schemat ilustrujący współpracę organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego, jednostek inspekcyjnych i organizacji pozarządowych.

Wnioski

- Jak wynika z powyższych zestawień, proces usuwania wyrobów zawierających azbest postępuje bardzo wolno.
- Ponadto programy usuwania wyrobów zawierających azbest:
  - - począwszy od Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,
  - - poprzez wojewódzkie i powiatowe programy usuwania azbestu,
  - - a na gminnych programach usuwania azbestu skończywszy
    - - nie mają umocowania w ustawie.
- Brak sankcji za nieusuwanie wyrobów zawierających azbest.
- Brak szczegółowo określonych kompetencji poszczególnych organów w procesie usuwania wyrobów zawierających azbest.
- Między innymi z tych powodów już kilka lat temu pojawił się pomysł stworzenia ustawy o usuwaniu azbestu.

GRUPA ROBOCZA DO SPRAW ZMIAN LEGISLACYJNYCH W ZAKRESIE PROBLEMATYKI AZBESTU

- W 2019 roku z inicjatywy Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii powołana została Grupa Robocza do spraw zmian legislacyjnych w zakresie problematyki azbestu. W jej skład wchodzi przedstawiciele:
  - - Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii,
  - - Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
  - - Głównego Inspektoratu Sanitarnego,
  - - Głównego Inspektoratu Pracy,
  - - Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
  - - Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego,
  - - Instytutu Techniki Budowlanej,
  - - Instytutu Medycyny Pracy – Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Związanych z Azbestem
  - - sześciu urzędów marszałkowskich

ZADANIA GRUPY

- Zasadniczym jej zadaniem jest **opracowanie założeń do przyszłej ustawy o azbestie**, która (wraz z aktami wykonawczymi do niej) ma w sposób kompleksowy uregulować w szczególności takie zagadnienia jak:
  - - ewidencjonowanie azbestu i sprawozdawczość,
  - - usuwanie azbestu (w tym m. in.: kwestie ochrony zdrowia i uprawnień do prowadzenia tego rodzaju działalności),
  - - określenie ewentualnych sankcji za brak realizacji poszczególnych obowiązków – w szczególności za nieusunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032 r.,
  - - wskazanie rodzajów wyrobów zawierających azbest, które nie będą podlegały obowiązkowi usunięcia (np. zabudowane w ścianach budynków, czy znajdujące się pod ziemią),
  - - doprecyzowanie kręgu adresatów obowiązków, zakazów i sankcji (posiadacz, wykorzystujący czy właściciel)

G Ł Ó W N Y
I N S T Y T U T
G Ó R N I C T W A

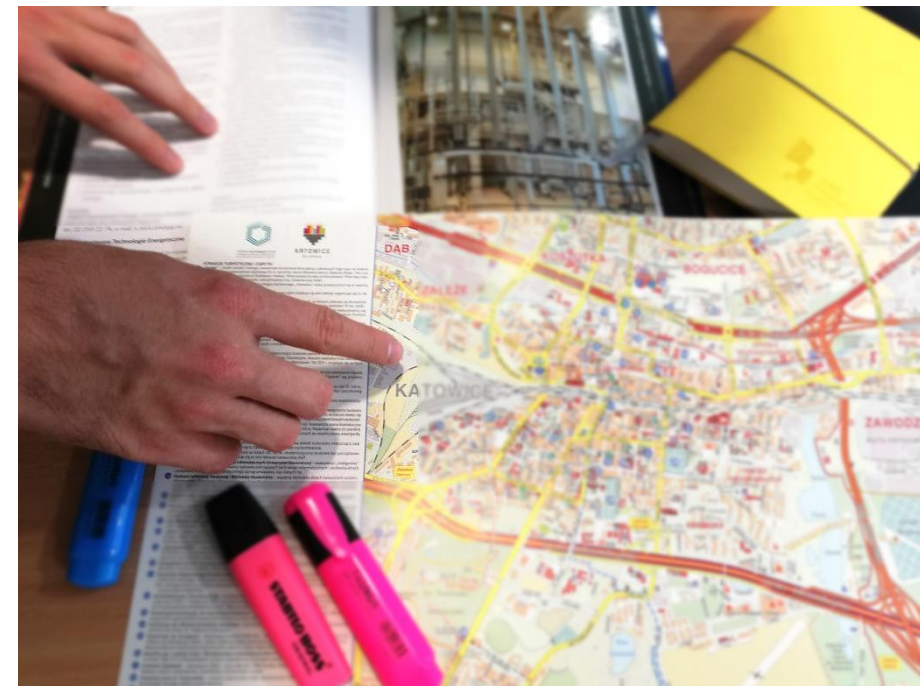

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I TECHNOLOGII

Szkolenie e-learningowe dla pracowników inspekcji sanitarnej, inspekcji pracy, nadzoru budowlanego oraz urzędów gmin, w zakresie prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

G I G

Celem szkoleń jest przekazanie przedstawicielom grupy docelowej aktualnych informacji i podstaw prawnych dotyczących wykonywania obowiązków służbowych w zakresie kontroli oraz nadzoru wszelkich działań wykonywanych w kontakcie z wyrobami zawierającymi azbest.

Szkolenie skierowane jest do przedstawicieli:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- Państwowej Inspekcji Pracy,
- Nadzoru Budowlanego,
- Jednostek Samorządu Terytorialnego.

Ciekawą formę szkolenia zapewnia interaktywność, atrakcyjna oprawa wizualna oraz zastosowanie aktywizujących narzędzi dydaktycznych.

Szkolenie obejmuje:

- Regulacje prawne,
- Zastosowanie azbestu,
- Identyfikacja i ocena stanu technicznego wyrobów azbestowych,
- Zagrożenia dla zdrowia,
- Zasady BHP podczas prac w kontakcie z azbestem.

Ponadto dla każdej z grup zawodowych objętej szkoleniami, zostały przygotowane dedykowane moduły specjalistyczne obejmujące podstawy prawne, opis kompetencji oraz inne zagadnienia związane z azbestem, istotne dla instytucji, które reprezentują.

Źródła narażenia na pył azbestowy,
zanieczyszczenie środowiska azbestem

Adres strony ze szkoleniem:

WWW.AZBESTINSPEKTOR.GIG.EU

Dostęp do szkolenia jest możliwy zarówno z urządzeń stacjonarnych jak i mobilnych, z wykorzystaniem najpopularniejszych ogólnodostępnych przeglądarek internetowych.

Wszelkie informacje techniczne i organizacyjne są dostępne na stronie internetowej

Dziękuję za uwagę